

Mokymosi scenarijus 2

Temos pavadinimas

Lietuvių kalbos įdomybės ir atradimai: įdomiausi ir netikėčiausi faktai. Kaip keičiasi lietuvių kalba?

Temos santrauka ir pagrindinis tikslas

Tema skirta lietuvių kalbos ilgiausių ir trumpiausių; viensikiemenių, dviskiemenių bei daugiaskiemenių žodžių pažinimui. Taip pat mokiniai skatinami gilintis tiek į bendrinės lietuvių kalbos žodžius, tiek į naujažodžius, kurie vis labiau įsigali kasdienėje vartosenoje. Tuo pačiu ši tema skatina pažinti lietuvių kalboje vyraujančių vardų kilmę, juos siejant su mitologinėmis būtybėmis, istorinėmis asmenybėmis, gamtos reiškinyiais ir kt. Temą sudaro trys skirtingi tyrinėjimai.

Raktiniai žodžiai

Viensikiemeniai, dviskiemeniai ir daugiaskiemeniai žodžiai; naujažodžiai; vardai.

Svarbūs aspektai

Kalbinis lygmuo ir kiti aspektai, į ką svarbu atkreipti dėmesį	A - pagrindinis - B - tarpinis - C - pažengęs Tyrinėjimas 1 – C Tyrinėjimas 2 – B/C Tyrinėjimas 3 – A Tyrinėjimai tinkami/gali būti pritaikomi skirtingoms amžiaus grupėms.
Laikas pasiruošimui ir į ką svarbu atkreipti dėmesį ruošiantis temai	Iki 1 val. Tyrinėjimai gali būti atliekami kita seka, nei pateikta edukacinėje platformoje. Platforma leidžia praleisti vieną tyrinėjimą ir vėliau grįžti prie jo. Svarbūs žingsniai: <ul style="list-style-type: none"> • Užsiregistravimas į edukacinę platformą; • Temos tyrinėjimų peržiūrėjimas ir tyrinėjimų sekos susidėliojimas; • Reikiamų priemonių pasirengimas. <i>Siekiant kiekviename tyrinėjime plačiau analizuoti tam tikrus aspektus, galima šiame scenarijuje pateiktą papildomą informaciją peržiūrėti ir po tyrinėjimų, atliktų edukacinėje platformoje, galima papildomai pasigilinti į esminius aspektus.</i>
Laikas, skirtas temai	Iki 80 minučių, įskaitant įžangą ir refleksijas. Jei vaikai visus tris tyrinėjimus atlieka individualiai, tuomet rekomenduojama skirti laiko savarankiškai atliktų tyrinėjimų aptarimams. Minėtas refleksijas galite organizuoti atskirai po kiekvieno tyrinėjimo arba jau atlikus visus tris tyrinėjimus. <i>Preliminarus tyrinėjimų laikas (įtraukiant aptarimus):</i> Tyrinėjimas 1 – iki 30 min. Tyrinėjimas 2 – iki 30 min. Tyrinėjimas 3 – iki 20 min.
Priemonės, kurias galima naudoti temai	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacinė platforma • Kompiuteriai arba mobilieji telefonai tyrinėjimams atlikti • Papildoma medžiaga, kurią analizuoja besimokantieji

Nuorodos ieškoti papildomos informacijos užsiėmimui ir pan.	<p>Atliekant pirmuosius du tyrinėjimus, gali būti naudojami žodynai ar vaizdinė medžiaga, siekiant paaiškinti žodžių reikšmes. Taip pat rekomenduojama pasitelkti mokomąsias tarties ir kirčiavimo programas, sudarant mokiniams sąlygas mokytis taisyklingai tarti lietuvių kalbos žodžius.</p> <p>Mokomoji tarties ir kirčiavimo programa: Mokomoji tarties ir kirčiavimo programa (vdu.lt)</p> <p>Virtualus vertėjas: www.deepl.com</p> <p>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas: https://lkiis.lki.lt</p>
--	--

Mokymosi scenarijaus eiga:

Dalis	Veiklos aprašymas	Skiriamas laikas
Pradžia	<p>Temą pradėkite keliais klausimais ir bendra diskusija vaikų grupėje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ką žinote apie lietuvių kalbos žodžius?</i> - <i>Kokia Jūsų vardo kilmė? Ką žinote apie lietuviškus vardus, iš kokių žodžių, pavadinimų jie gali būti kilę?</i> - <i>Ar, kalbėdami lietuviškai, dažniau vartojate lietuviškus žodžius ar kitų kalbų žodžius?</i> <p>Diskusijos metu įvardintus aspektus galima pažymėti ir grįžti prie jų jau temos pabaigoje.</p>	10 min.
Pagrindinė dalis	<p>Atliekami visi tyrinėjimai (tyrinėjimų seką galite pasirinkti). Jei vaikai visus tris tyrinėjimus atlieka savarankiškai, siūlome nurodyti laiką, per kurį kiekvieną tyrinėjimą rekomenduojama atlikti.</p> <p><i>Atliekant pirmąjį tyrinėjimą, svarbu padėti vaikui suprasti žodžių reikšmę. Jei dirba individualiai – derėtų pasiūlyti naudotis virtualiu žodynu.</i></p> <p>Aptarimus su vaikais galite atlikti po kiekvieno tyrinėjimo arba visų trijų tyrinėjimų pabaigoje. Siūlome tyrinėjimų rezultatus aptarti Jums prisijungus prie edukacinės platformos ir multimedijos pagalba demonstruojant vaikų atsakymus. Ties kiekvienu tyrinėjimu plačiau diskutuoti: <i>Kaip manote, kodėl yra būtent taip? Kuo svarbūs ir įdomūs yra lietuviški vardai?</i></p>	60 min.
Įsivertinimas	<p>Įsivertinimo metu galima grįžti prie įžangos metu įvardintų aspektų, mokinių iškeltų klausimų ir idėjų, o tuo pačiu apibendrinimo metu pateikiant šiuos klausimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kuo dar galėtumėte papildyti minėtus aspektus?</i> - <i>Jei trimis žodžiais reikėtų apibūdinti tai, ką sužinojote apie lietuvių kalbą, ką pasakytumėte. Pakomentuokite.</i> 	10 min.